

Съдържание на учебната програма:

1. Формиране на мюсюлманските общности на Балканите. Фактори за разпространение на исляма. Хипотези за предосманско заселване и техният политически контекст. Ислямизация на местното население – „насилствена” или „доброволна”; Родопите, Босна, Косово, Албания; пътища и причини за проникване на исляма сред балканското християнско население, механизми на асимилация. Колонизация и миграции (5 часа).
2. Преглед на съвременно състояние на мюсюлманските общности на Балканите – общи характеристики, разделение на общностите по етническа, езикова и религиозна принадлежност, определяне на специфики: Албания (1 час), Босна (1 час), Сърбия и Косово (1 час), Македония (1 час), България (1 час), Гърция и Румъния (1 час).
3. Миграции от Балканите към Османската империя / Турция в края на XIX в. до 1944 г. Етнически и религиозни особености на движенията (2 часа).
4. Миграции от Балканите към Турция в периода 1945-1989 г. (2 часа).
5. Миграции между Балканите и Турция в периода след 1990 г. (2 часа).
6. Социални и културни особености на преселниците от Балканите в Турция (4 часа).
7. Завръщащите се преселници (2 часа).
8. Ролята на преселниците в политическия, социалния, културния живот на Турция и на Балканите. Прогнози и перспективи (2 часа).

Литература:

1. Бюксеншютц, У. 2000. Малцинствената политика в България. Политиката на БКП към евреи, роми, помаци и турци (1944-1989). С., МЦПМКВ.
2. Василева, Д. 1992. Изселническият въпрос в българо-турските отношения – В: Аспекти на етнокултурната ситуация в България. С., АКСЕС, 58-67.
3. Данова, Н. (съст). Балканите между традицията и модерността. Административни, социално-икономически и културно-просветни институции в балканските провинции на Османската империя (XVIII–XIX век). С., 2009.
4. Еролова, Й. Между писмената и устната история: преселването на турците от България към Турция в периода 1950-1951 г. - Българска етнология, 2016, 204-224.
5. Желязкова, А. (ред.) Между адаптацията и носталгията. Българските турци в Турция. С., МЦПМКВ.
6. Желязкова, А. Албанският национален въпрос и Балканите. Теренни проучвания. С., 2001.
7. Желязкова, А. Разпространение на исляма в Западнобалканските земи под османска власт XV-XVIII в., С., 1990.
8. Йелавич, Б., История на Балканите, т. I - XVIII-XIX век., т. II - XX век, С., 2003
9. Йовевска, М. Босна и Херцеговина през XIX-XX век. Нации и национални взаимоотношения. Велико Търново, 1995.
10. Кастелан, Ж., История на Балканите. XIV-XX в., С., 2002
11. Културните взаимодействия на Балканите и турската архитектура. Международен симпозиум. Т. 1-2. Анкара, 2001.
12. Лиманоски, Н. Исламската религија и исламизираните македонци. Скопије, 1989.

13. Мантран, Р. (ред.). История на Османската империя, С., 1999.
14. Маева, М. Българските турци преселници в Р Турция (култура и идентичност). Фабер, 2006.
15. Мерджанова, И. Мюсюлманските общности на Балканите. Посткомунистически трансформации“. С., Издателска къща КХ – Критика и Хуманизъм, 2016.
16. Османски извори за ислямизационния процес на Балканите, XVI-XIX в. С., 1990.
17. Поредица Съдбата на мюсюлманските общности на Балканите, издадена от МЦПМКВ:
18. Т. 1. Мюсюлманските общности на Балканите и в България. Съст. А. Желязкова., С., 1997.
19. Т. 2. Мюсюлманска култура по българските земи. Изследвания. Съст. и ред. Р. Градева и С. Иванова. С., 1998.
20. Т. 4. Ислям и култура. Съст. Г. Лозанова и Л. Миков. С., 1999.
21. Т. 5. Албания и албанските идентичности. Съст. А. Желязкова. С., 2000.
22. Т. 6. „Особеният случай“ Босна. Съст. А. Желязкова. С., 2001.
23. Т. 7. История на мюсюлманската култура по българските земи. Изследвания. Съст. Р. Градева. С., 2001.
24. Т. 8. Етнология на суфитските ордени – теория и практика. Съст. А. Желязкова и Й. Нилсен., С., 2001.
25. Ракова-Маринкьова, С., А. Желязкова, М. Йовевска. Босна и Херцеговина. С., 1994.
26. Стоянов, В. Турското население в България между полюсите на етническата политика. София: ЛИК, 1998.
27. Тодоров, Н. Балканският град, XV-XIX век., С., 1972.
28. Тодорова М., Балкани. Балканизъм, С., 1999.
29. Тодорова, Р. Българо-турски отношения след Втората световна война (40-те 60-те години). В: Исторически преглед, 1994–95. 5, 34–57.
30. Турция, Балканите, Европа. Изследвания в чест на проф. Дженгиз Хаков. С., Парадигма, 100-113.
31. Ahmet İcduygu and Deniz Sert, “The Changing Waves of Migration from the Balkans to Turkey: A Historical Account”, https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-319-13719-3_5, Access Date: 04/05/2017.
32. Adanir, F., S. Faroqhi (eds.) The Ottomans and the Balkans. A Discussion of Historiography. Leiden-Boston-Koln, 2002.
33. Beltan, S. B. (2006). Citizenship and identity in Turkey: The case of the post-1980 Turkish-Muslim immigrants from Macedonia. Masters thesis, Boğaziçi University, Istanbul. Kirişçi, K. (1995).
34. Erolova, Y. Labour migrations of Bulgarian Turks to Turkey since 1990. A case study on migrants from Svishtov, Bulgaria - Südosteuropa, 2013, 61, 1-24.
35. Ghodsee K. Muslim Lives in Eastern Europe. Gender, Ethnicity, and the Transformation of Islam in Postsocialist Bulgaria. Princeton University Press, 2010
36. Iordan, C. The Emigration of Turks from Dobruzha between the two World Wars: Important Moments. In: Hristov, P. (Ed.) Migration and Identity. Historical, Cultural and Linguistic Dimensions of Mobility in the Balkans. Sofia: Paradigma, 2012p 107–114.
37. Kazgan, G. Migration movements in the Ottoman Empire and the Turkish Republic from the end of the 18th c. to the present day. – In: Les migrations internationales de la fin du XVIIIe siecle a nos jours. Paris, 1980, 616-641.
38. 27. Kazgan, G. Migration movements in the Ottoman Empire and the Turkish Republic from the end of the 18th c. to the present day. – In: Les migrations internationales de la fin du XVIIIe siecle a nos jours. Paris, 1980, 616-641.

39. Kirişci, K. (1996). Refugees of Turkish origin: “Coerced immigrants” to Turkey since 1945. *International Migration*, 34, 385–412.
40. Kirişci, K. (2000). Disaggregating Turkish citizenship and immigration practices. *Middle Eastern Studies*, 36(3), 1–22.
41. Kirişci, K. (2001). UNHCR and Turkey: Cooperating towards an improved implementation of the 1951 convention on the status of refugees. *International Journal of Refugee Law*, 13(1/2), 71–97
42. Norris, H. T. *Islam on the Balkans. Religion and society between Europe and the Arab world*. Columbia, 1993
43. Pinson, M. (ed.). *The Muslims of Bosnia-Herzegovina. Their Historic Development from the Middle Ages to the Dissolution of Yugoslavia*. Cambridge, Mass., 1994.
44. Poulton, H. *The Balkans: Minorities and States in Conflict*. London: Minority Rights Publications, 1993.
45. Poulton, H., Taji-Farouki, S. *Muslim Identity and the Balkan State*, London: Hurst & Co, 1997.
46. Zhelyazkova, A. The Penetration and Adaptation of Islam in Bosnia from the Fifteenth to the Nineteenth Century. – *Journal of Islamic Studies* 5, 1994, 187-208.

Курсът се предлага на български и на английски език.